

Høringsnotat

Forslag til forskrift om fordeling av Norsk Tippings overskudd til kulturformål

19.09.2025

1 Innledning

Kultur- og likestillingsdepartementet sender med dette på høring et forslag til forskrift om fordeling av overskuddet fra Norsk Tipping AS (spillemidler) til kulturformål. Forslaget er hjemlet i lov 18. mars 2022 nr. 12 om pengespill (pengespilloven) § 12 andre ledd.

Forskriften skal tydeliggjøre at spillemidler til kulturformål i hovedsak skal gå til:

- kulturfrivillighet
- kulturtiltak for barn og unge
- kulturarenaer og utstyr

Forslaget presiserer at fordelingen skal bygge på pengespilloven og gjeldende pengespillpolitikk. Forslaget tydeliggjør prioriterte formål, i tillegg til å ivareta behovet for å kunne gjøre årlige kulturpolitiske prioriteringer og ha fleksibilitet i fordelingen av offentlige midler til kulturform

Fordelingen til idrett og til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner er allerede regulert i egne forskrifter med hjemmel i loven. Forslaget til forskrift som nå sendes på høring, gjelder bare den delen av overskuddet som går til kulturformål. Forslaget innebærer altså ingen endringer i fordelingen mellom de tre hovedformålene som er angitt i pengespilloven § 12 første ledd nr. 5.

Forslaget er bygd opp etter modell av den gjeldende forskriften om fordeling av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål, se forskrift 5. desember 2022 nr. 2122. Forslaget skal fungere som en overordnet ramme for andre, mer detaljerte forskrifter for ordninger som finansieres over spillemidlene.

2 Bakgrunnen for forslaget

2.1 Kulturfrivillighetsstrategien

Forskriftsfesting av spillemidler til kulturformål er et tiltak i strategien *Rom for deltakelse – Regjeringens strategi for kulturfrivilligheten (2023–2025)*. Regjeringen ønsker at fordelingen av spillemidler til kulturformål, på lik linje med fordelingen av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål og til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner, skal skje etter forskrift. En forskrift vil bidra til å tydeliggjøre hvilke prinsipper som ligger til grunn for fordelingen, og sikre åpenhet om prioriteringer.

Departementet har i strategiperioden mottatt innspill fra blant andre Norsk musikkråd og Kulturalliansen med forslag til innretting av forskriften. Aktørene vektlegger at de ønsker at det etableres en forskrift for spillemidler til kulturformål der overskuddet i sin helhet forbeholdes det sivile samfunn, frivilligheten og andre ikke-kommersielle kulturformål. Videre ønsker de at fordelingen av spillemidler skal prioritere kulturfrivilligheten, deres aktiviteter og drift, samt tilskudd til utvikling av egnede kulturlokaler.

Departementets forslag til forskrift sendes nå på høring for å sikre generell medvirkning og innspill fra alle berørte parter.

2.2 Pengespilloven

Den gjeldende pengespilloven har samlet reglene om pengespill i én lov. Tidligere var reglene spredt i forskjellige lover; totalisatorloven av 1927, pengespilloven av 1992 og lotteriloven av 1995, og lovene brukte ulike begreper. Gjennom å samle reglene i én lov med felles begrepsbruk, var målet å få en mer brukervennlig lovgivning, jf. Innst. 163 L (2021–2022) og Prop. 220 L (2020–2021).

Pengespillovens formål er angitt i § 1:

- a. å forebygge spilleproblemer og andre negative konsekvenser av pengespill*
- b. å sikre at pengespill gjennomføres på en ansvarlig og trygg måte*
- c. å legge til rette for at overskudd fra pengespill går til ikke-fortjenestebaserte formål.*

Formålsbestemmelsen i loven videreførte de etablerte målene for pengespillpolitikken.

Fra og med spilleregnskapsåret 2015 (1. mai 2015–30. april 2016) har overskuddet fra Norsk Tipping, etter fordeling til andre tiltak, jf. pengespilloven § 12 første ledd, blitt fordelt med 6,4 pst. til helse- og rehabiliteringsformål, og det resterende overskuddet har vært fordelt med 64 pst. til idrettsformål, 18 pst. til kulturformål og 18 pst. til samfunnsnyttige eller humanitære organisasjoner.

2.3 Praksis for fordeling av spillemidler til kulturformål

Kultur- og likestillingsdepartementet har ansvar for hele kulturfeltet, der både kulturfrivilligheten og profesjonelle virksomheter inngår. Tilskudd fra departementet gis både over statsbudsjettet og fra spillemidler, som enkeltstående tilskudd eller via ordninger. Departementet ser tilskuddsforvaltningen i sammenheng.

Kongen foretar hvert år, etter innstilling fra Kultur- og likestillingsdepartementet, fordelingen av spillemidler til idrettsformål, til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner og til kulturformål. Midlene til kulturformål fordeles på ulike tiltak og ordninger i den kongelige resolusjonen. Departementet fordeler midlene videre til ulike aktører. Tilskuddsordninger på feltet forvaltes av ulike forvaltningsorganer, i tillegg til at flere frivillige organisasjoner mottar midler for videre fordeling til konkrete tiltak innenfor ulike kulturformål. Stortinget blir orientert om fordelingen til de ulike formålene i departementets årlige budsjettproposisjon (Prop. 1 S).

2.4 Økonomisk utvikling av spillemidler til kulturformål

Spillemidlene utgjør en betydelig andel av den offentlige finansieringen av kultur.

Overskuddet fra Norsk Tippings pengespill som fordeles til kulturformål, har hatt en vesentlig økning i løpet av de senere årene.

Fram til 2012 tilfalt 36,5 pst. av spilleoverskuddet kulturformål. Av dette ble ca. 2/3 (65,5 pst.) inntektsført på statsbudsjettet. Resterende andel til kulturformål, som i 2012 utgjorde

416,7 mill. kroner, ble fordelt på ordningene for Den kulturelle skolesekken, Frifond og desentralisert ordning for tilskudd til regionale kulturbygg.

I årene 2012 til 2014 ble andelen som ble inntektsført på statsbudsjettet gradvis redusert, og fra og med 2015 har hele spilleoverskuddet til kulturformål vært fordelt utenfor statsbudsjettet.

I 2015 utgjorde overskuddet til kulturformål 636,5 mill. kroner, som var en økning på vel 140 mill. kroner fra året før. Økningen skyldtes da i all vesentlighet at ordningen med å inntektsføre spillemidler på statsbudsjettet opphørte fra og med dette året.

Spilleoverskuddet har fortsatt å øke i årene etter at tippenøkkelen ble endret i 2015. I 2025 utgjør overskuddet til fordeling på kulturformål 1 196,6 mill. kroner. Overskuddet til kulturformål har med andre ord økt med 560 mill. kroner fra 2015 til 2025. Det gir en økning på hele 88 pst. i løpet av denne perioden. Til sammenligning har bevilgningene over statsbudsjettet hatt en vekst på 41 pst. i samme periode.¹

Mens overskuddet i 2012 som nevnt var begrenset til tre formål, ble det i hovedfordelingen av overskuddet i 2025 fordelt midler på i alt 29 ulike kulturformål og - tiltak. Både veksten i overskuddet og økningen i antall formål som mottar spillemidler, har forsterket behovet for å forskriftsfeste fordelingen av Norsk Tippings overskudd til kulturformål, for ved det å gi større grad av forutsigbarhet og transparens i den årlige prioriteringen av midlene.

3 Departementets forslag

Departementet foreslår en forskrift som fastsetter at rammene for fordeling av spillemidler til kulturformål er pengespilloven. Videre foreslår departementet en tydeliggjøring av at spillemidler til kulturformål i hovedsak skal gå til kulturfrivillighet, barn og unge og kulturarenaer og utstyr. Departementet foreslår videre en bestemmelse som betyr at også andre kulturtiltak kan motta spillemidler, så lenge tildelingene er i tråd med pengespilloven. Forslaget er, etter departementets vurdering, i tråd med pengespillovens bestemmelser, og det ivaretar departementets behov for å se tilskuddsforvaltningen i sammenheng. Vi vil i det følgende gjøre nærmere rede for hver enkelt bestemmelse i forslaget i kronologisk rekkefølge.

3.1 Forskriftens formål

Utkast til forskrift § 1, «Formål», lyder:

«Forskriften fastsetter rammer for fordeling av overskuddet fra Norsk Tippings pengespill til kulturformål, jf. lov om pengespill § 12 første ledd nr. 5.»

¹ Når en holder bevilgningene til NRK, mediestøtte og likestillingsformål utenfor, har bevilgningene til kultur- og frivillighetsformål over Kultur- og likestillingsdepartementets budsjett økt fra ca. 9 953 mill. kroner i saldert budsjett 2015 til 16 903 mill. kroner i saldert budsjett 2025, dvs. en økning på 6 950 mill. kroner eller tilsvarende 41 pst.

Departementet foreslår en overordnet formålsbestemmelse som forankrer forskriften i pengespillovens § 12 om fordelingen av Norsk Tippings overskudd, og som tydeliggjør at forskriften skal gi nærmere rammer for fordelingen innenfor kategorien «kulturformål».

Pengespillovens geografiske virkeområde er angitt i lovens § 3. Den gjelder i Norge, inkludert Svalbard. En forskrift har i utgangspunktet samme virkeområde som hjemmelsloven. Departementet antar at det ikke er praktisk behov for en egen, og relativt komplisert, bestemmelse om geografisk virkeområde i den nye forskriften. Aktører på Svalbard vil kunne søke tilskudd fra spillemidlene til kulturformål innenfor ordninger der de ev. oppfyller vilkårene.

3.2 Fordelingen av midlene

Utkastet til forskrift § 2, «Hvem som fordeler midlene», lyder:

«Kongen fordeler andelen av overskuddet i Norsk Tippings overskudd til kulturformål etter innstilling fra Kultur- og likestillingsdepartementet.

Kultur- og likestillingsdepartementet, eller den departementet gir fullmakt, fordeler midler innenfor rammen av de enkelte kulturformålene som fastsatt i § 3.

Kultur- og likestillingsdepartementet kan fastsette nærmere forskrifter om tildeling av tilskudd.»

Som nevnt er praksis i dag at hovedfordelingen av midler til kulturformål skjer ved kongelig resolusjon. Departementet, eller den som får fullmakt fra departementet, fordeler midlene videre til konkrete tiltak på ulike områder innenfor rammene som er fastsatt av Kongen. Forslaget til § 2 i forskriften regelfester dagens praksis. Fordelingen vil måtte skje innenfor formålene som nå er foreslått angitt i ny § 3.

Kultur- og likestillingsdepartementet har lagt til grunn at spillemidlene skal forvaltes i tråd med det statlige økonomiregelverket så langt det passer.² Det betyr bl.a. at det som hovedregel skal foreligge et regelverk for de enkelte tilskuddsordningene, som beskriver mål og målgruppe, kriterier for måloppnåelse, tildelingskriterier og opplegg for oppfølging og kontroll. Departementet vil i tråd med dette fastsette forskrift om tildeling av tilskudd, og det vil først og fremst være aktuelt i tilknytning til de enkelte ordningene eller tiltakene. Departementet tar for eksempel sikte på å fastsette forskrift om *Den kulturelle skolesekken (DKS)* og en ny forskrift om *Desentralisert ordning for tilskudd til kulturbygg*.³ I disse forskriftene vil departementet kunne tildele ansvar for bestemte oppgaver til fylkeskommuner og kommuner, i tråd med pengespilloven § 12 tredje ledd. Delegering av oppgaver som er gjort tidligere, for eksempel i forvaltningen av DKS, gjelder inntil det er fastsatt forskrift.

² Jf. Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten, fastsatt av Finansdepartementet.

³ Disse forskriftsarbeidene ble varslet i Prop. 107 L (2023–2024) Endringer i sektorlovgivningen for å sikre at oppgaver til kommuner og fylkeskommuner tildeles i lover og forskrifter (tilpasning til kommuneloven).

Noen av tiltakene og ordningene for fordeling av spillemidler på kulturområdet forvaltes av offentlige organer, blant andre Kulturtanken, Kulturdirektoratet, fylkeskommuner og kommuner. Andre tiltak innebærer at organisasjoner mottar tilskudd fra departementet, som de så tildeler videre til andre aktører. Der det treffes enkeltvedtak i forbindelse med for eksempel tildeling av tilskudd, vil det i utgangspunktet være klageadgang etter forvaltningslovens alminnelige bestemmelser. Når det gjelder vedtak gjort av Kulturrådet, kan departementet ikke overprøve det kunst- og kulturfaglige skjønnet, jf. særregelen i lov 7. juni 2013 nr. 31 om Kulturrådet (kulturrådsloven) § 6. Departementet legger fortsatt til grunn at de frivillige organisasjonene, for eksempel Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU) eller Norsk musikkråd gjennom Frifond, ikke utøver offentlig myndighet og derfor ikke treffer enkeltvedtak når de fordeler midler videre.

3.3 Hva det kan fordeles midler til

Utkastet til forskrift § 3, «Hva det kan fordeles midler til», lyder:

«Det kan fordeles midler til følgende kulturformål:

- a. kulturfrivillighet*
- b. kulturtiltak for barn og unge, herunder Den kulturelle skolesekken og Frifondordningene*
- c. kulturarenaer og utstyr*
- d. andre kulturformål, hovedsakelig rettet mot barn og unge.*

Spillemidler til kulturformål skal fordeles til ikke-fortjenestebaserte formål.»

Departementet foreslår en bestemmelse som sier at kulturfrivillighet, kulturtiltak for barn og unge, og kulturarenaer og utstyr er prioriterte formål for den nærmere fordelingen av spillemidlene til kulturformål. Videre åpner forslaget for at det kan gjøres årlige kulturpolitiske prioriteringer med tildeling til «andre kulturformål, hovedsakelig rettet mot barn og unge» i fordelingen av spillemidler til kulturformål. Alle tildeling må skje innenfor pengespillovens overordnede avgrensning og skal tilfalle ikke-fortjenestebaserte formål.

Frem til endringen i pengespilloven 19. desember 2014 nr. 93 var fordelingen av midler til kulturformål som ble tildelt utenfor statsbudsjettet, øremerket tre formål: Den kulturelle skolesekken (DKS), Frifond og investeringer og vedlikehold av lokale/regionale kulturelle møteplasser, som forankret i Innst. O. nr. 44 (2001–2002). Noen andre tiltak ble tilgodesett med spillemidler til kulturformål i perioden, men tildelingene var av mindre varig karakter.⁴ Endringen, som trådte i kraft i 2015, medførte at flere tiltak ble flyttet fra

⁴ Blant annet omprioriterte regjeringen spillemidler øremerket til DKS til scenekunstheltet for skoleåret 2004-2005 med 6 mill. kroner av de midlene som fordeles sentralt. Av dette gikk 3 mill. kroner av Norsk kulturråd til scenekunstproduksjoner for elever i grunnskolen og 3 mill. kroner til Norsk Scenekunstbruk til formidling av scenekunst til samme målgruppe.

statsbudsjett til spillemidler. Målet med endringene i pengespilloven var å følge opp Meld. St. 26 (2011–2012) *Den norske idrettsmodellen* og blant annet å styrke satsing på kulturtiltak utenfor statsbudsjettet.⁵

Kulturfrivillighet

Forslaget til § 3 første ledd slår i bokstav a fast at kulturfrivillighet er et prioritert formål. Det er et mål å styrke den lokale og regionale kulturfrivilligheten i hele landet og historisk har spillemidler vært en sentral finansieringskilde for den frivillige kultursektoren. Den nye bestemmelsen skal sikre forutsigbarhet og videreføring av tilskudd til drift av kulturfrivillighetens paraplyorganisasjoner og tilskudd til aktivitet, herunder ordninger som tilfaller kulturfrivilligheten.

Kulturfrivillighet er et relativt nytt begrep, og i regjeringens strategi *Rom for deltakelse – regjeringens kulturfrivillighetsstrategi (2023-2025)* (heretter kulturfrivillighetsstrategien) omtales kulturfrivilligheten for første gang som eget politikkområde. Kulturfrivilligheten defineres i denne strategien som den frivillige virksomheten som foregår på områdene musikk, scenekunst, visuell kunst, litteratur, dataspill, film og kulturarv.

Barn og unge

Utkastet § 3 første ledd bokstavene b, c og d innebærer at barn og unge fortsatt vil være prioritert målgruppe for tildeling av spillemidler til kulturformål. Bestemmelsene er også ment å romme de sentrale ordningene som totalt sett mottar den største andelen av spillemidler.

Ordningene Frifond, Den kulturelle skolesekken (DKS) og Instrumentfondet er sentrale virkemidler for å oppnå det kulturpolitiske målet om bred deltakelse blant barn og unge. Frifond ble etablert i 2000 som et tiltak for å styrke lokal, medlemsbasert frivillighet, særlig blant barn og unge, og for å sikre bred deltakelse og demokratibyggning i hele landet.⁶ DKS ble etablert som et nasjonalt tiltak i 2001 for å gi alle skoleelever tilgang til profesjonell kunst og kultur, og styrke kulturens plass i opplæringen. Instrumentfondet senker økonomiske barrierer for barn og unges deltakelse i korps og orkester og bidrar til å øke kvaliteten på aktiviteten.

Departementet vurderer at disse ordningene er i kjernen av formålet for spillemidler til kulturformål og foreslår derfor at dette tydeliggjøres gjennom en egen bokstav b i bestemmelsen om prioriterte formål, samt som primærmålgruppe i bestemmelsens bokstav d.

⁵ Prop. 6 L (2014–2015) side 1: Departementet foreslår å fordele spilleoverskuddet fra Norsk Tipping AS etter ny tippenøkkel i 2015 med 64 pst. til idrettsformål, 18 pst. til kulturformål utenfor statsbudsjettet og 18 pst. til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner.

⁶ St.meld. nr. 27 (1996–97), St.meld. nr. 44 (1997–98)

Kulturarenaer og utstyr

Utkastet § 3 første ledd bokstav c sier at spillemidlene kan benyttes til kulturarenaer og utstyr. Forslaget bygger på etablert praksis, og hensikten er å sikre tilgang til egnede kulturarenaer og tilgang til utstyr for å utøve kultur i hele landet. Investeringer og vedlikehold av lokale/regionale kulturelle møteplasser, slik som for eksempel flerbrukshus og kulturhus, var ett av tre øremerkede formål Stortinget omtalte i 2001, jf. Innst. O. nr. 44 (2001–2002).

Tilgang til egnede kulturlokaler for gjennomføring av kulturvirksomhet var, og er stadig, en utfordring for kulturfeltet. I kulturfrivillighetsstrategien er kulturlokaler et hovedmål, og regjeringen har derfor gjennomført en rekke tiltak for å styrke kulturfrivillighetens tilgang på egnede lokaler. I 2023, 2024 og 2025 har tilskuddet til Kulturrom, som finansieres av spillemidler til kulturformål, blitt styrket. Tilskuddene til kulturarenaer er sentrale virkemidler for å oppnå kulturpolitiske mål om å tilrettelegge for kulturaktiviteter i hele landet og gjøre lokaler tilgjengelig og egnede for kulturvirksomhet.

Andre kulturformål

Departementet vurderer at det – i tillegg til de prioriterte formålene som ivaretas gjennom bokstavene a, b og c – er behov for en bestemmelse (bokstav d) om tildeling til «andre kulturformål», som kan ivareta intensjonen om å styrke kulturtiltak utenfor statsbudsjettet, jf. Prop. 6 L (2014–2015).

Som nevnt er det ifm. hovedfordelingen av spillemidler til kulturformål i 2025, fordelt midler til i alt 29 ulike formål eller tiltak. Den kulturelle skolesekken, Frifond og regionale kulturbygg mottar fortsatt den største andelen av spillemidlene til kulturformål, med en samlet tildeling på om lag 700 mill. kroner. Om lag 90 pst. av de samlede midlene på nær 1,1 mrd. kroner som er fordelt i 2025, er tildelt formål eller tiltak som hører inn under bokstavene a–c i departementets forslag til forskrift.

Det har i perioden 2014–2025 vært fordelt midler til en rekke kulturformål: i) kulturfrivillighet, som kor, orkestre, teatergrupper og andre frivillige kulturorganisasjoner, ii) kulturtiltak for barn og unge, som både deltakere og publikum, iii) utviklingstiltak for arkiv-, bibliotek- og museumssektoren, samt sikringsmidler for museer, iv) ulike scenekunsttiltak som ivaretar visningsarenaer, produksjon, formidling og talentutvikling og v) kulturarenaer og utstyr, som lokaler og teknisk utstyr til kulturformål, inkludert støtte til instrumenter.

Forslaget til bestemmelse i § 3 første ledd bokstav d om «andre kulturformål, hovedsakelig rettet mot barn og unge» viderefører dagens praksis. Selv om bestemmelsen peker på barn og unge som særskilt målgruppe, åpner bestemmelsen for å kunne gi tilskudd til tiltak som ikke er rettet mot barn og unge eller kulturfrivillighet, men retter seg mot øvrig kulturvirksomhet innenfor pengespillovens avgrensing, jf. tiltak nevnt i avsnittet over. Departementet legger til grunn at hoveddelen av spillemidler til kulturformål fortsatt skal gå til tiltak under bestemmelsen a–c, men at en andel kan tildeles tiltak som ikke naturlig faller inn under bestemmelsene a–c.

Nærmere om ikke-fortjenestebaserte formål

Departementet foreslår at utkastet § 3 andre ledd av pedagogiske hensyn skal gjenta begrensningen som følger av pengespillovens § 1 bokstav c: Lovens formål er blant annet «å legge til rette for at overskudd fra pengespill går til ikke-fortjenestebaserte formål». I Prop. 220 L (2020–2021) heter det (s. 25) at dette viderefører en lang tradisjon i norsk pengespillpolitikk om at pengespill ikke skal være en inntektskilde for private aktører, men at overskuddet fra pengespill primært skal være reservert for det sivile samfunn, frivilligheten og andre ikke-kommersielle formål. I loven er begrepet «ikke-fortjenestebasert» brukt som en overordnet fellesbetegnelse for aktører som kan motta overskudd fra pengespill. Dette signaliserer at overskudd fra pengespill som hovedregel ikke skal tilfalle kommersielle eller private formål. Når spillemidler tildeles i de enkelte ordningene og tiltakene på kulturområdet, må det tas tilbørlig hensyn til denne begrensningen.

Departementet viser til at uttrykket «ikke-fortjenestebasert» er godt innarbeidet og brukes i flere sammenhenger, deriblant frivillighetsregisterloven § 3, forskriften om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner § 6, forskriften om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilleoverskuddet til Norsk Tipping § 4 f, og i bestemmelsene om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet.

3.4 Kontroll av tildelte midler

Utkastet til forskrift § 4, «Kontroll, oppfølging og tilbakebetaling av tildelte midler», lyder:

«Kultur- og likestillingsdepartementet, den departementet gir fullmakt, og revisor av spillemidlene kan kontrollere at tilskuddsmidlene til kulturformål benyttes i samsvar med forutsetningen for tildelingen.

Kultur- og likestillingsdepartementet, eller den departementet gir fullmakt, kan kreve tilbakebetaling av hele eller deler av midlene dersom midlene ikke er benyttet i samsvar med forutsetningene for tildelingen. Tilskudd som ikke er anmodet utbetalt innen to år etter tildeling, kan inndras.»

Forslaget til § 4 tilsvarende bestemmelsene som gjelder for spillemidler som tildeles til idrettsformål, jf. forskrift 5. desember 2022 nr. 2122 om fordeling av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål § 4. Departementet mener det er hensiktsmessig å ha samme regler om kontroll, oppfølging og tilbakebetaling av spillemidler som tildeles på idrettsområdet og kulturområdet.

4 Forholdet til regelverket om offentlig støtte

EØS-avtalen har regler om offentlig støtte som skal sikre at markedsaktører har forutsigbare og like konkurranse- og rammevilkår i hele EØS-området. Flere vilkår må være oppfylt for at noe skal defineres som offentlig støtte. Nye støtteordninger skal notifiseres til ESA, og også endringer i eksisterende støtteordninger kan være

notifikasjonspliktige. Endringer i en eksisterende støtteordning som er av rent formell eller administrativ art, er ikke notifikasjonspliktig.

EFTAs overvåkingsorgan (ESA) har i flere saker uttalt at tildeling av spillemidler fra overskuddet til Norsk Tipping AS til henholdsvis idrettsformål, kulturformål og andre samfunnsnyttige formål utgjør en eksisterende støtteordning og følgelig ikke er notifikasjonspliktig, jf. blant annet ESA vedtak 160/22/COL Sandnes Ulf Arena AS punkt 42 med videre henvisninger. De aktuelle sakene har primært handlet om støtte til idrettsformål.

Systemet for tildeling av spillemidler til kulturformål har klare fellestrekk med idrettsordningen, som er regulert i en egen forskrift 5. desember 2022 nr. 2122 om fordeling av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål. Forslaget til ny forskrift om tildeling til kulturformål tydeliggjør at spillemidlene skal gå til ikke-fortjenestebaserte formål. Offentlig finansiering av kulturtjenester vil langt på vei falle utenfor reglene om offentlig støtte (se ESAs [retningslinjer](#) knyttet til reglene om offentlig støtte punkt 2.6). Ofte vil ikke vilkåret om at mottaker er et foretak, være oppfylt, dvs. vilkåret om at mottaker driver økonomisk aktivitet, jf. EØS-avtalen artikkel 61 nr. 1.

Etter departementets vurdering er det ikke naturlig å se forslaget til ny forskrift som fordeling av Norsk Tippings overskudd til kulturformål som en tilskuddsordning i seg selv. Midler fordeles i all hovedsak i underliggende ordninger, innenfor den eksisterende parapyordningen for tildeling av spillemidler. Forslaget fastsetter overordnede, administrative rammer for fordeling av spillemidler til kulturformål, jf. pkt. 3.3. Det formaliserer i all hovedsak langvarig praksis og presiserer regelverk med opprinnelse som er eldre enn EØS-avtalen. Forskriften innebærer dermed ikke noen endring av den eksisterende støtteordningen for tildeling av spillemidler.

Departementet legger videre til grunn at det er de underliggende ordningene for tildeling av spillemidler til kulturformål som må vurderes opp mot regelverket om offentlig støtte, for eksempel i tilknytning til arbeid med ny regulering av ordninger. Da må det blant annet vurderes om det er tale om «offentlig støtte» i henhold til EØS-avtalen, og om ev. justeringer innebærer endring av den eksisterende støtteordningen som skal notifiseres til ESA.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet understreker at tiltak som i dag mottar spillemidler til kulturformål, oppfyller kravene til fordeling etter pengespilloven, og forslaget til ny forskrift har i seg selv ikke vesentlige økonomiske konsekvenser.

Som ledd i arbeidet med forskriften vil departementet i kommende forslag til statsbudsjett vurdere om det er tiltak/formål som i 2025 er tildelt spillemidler til kulturformål, som i stedet skal finansieres av bevilgninger over statsbudsjettet, og tilsvarende om det er tiltak på statsbudsjettet som i stedet skal finansieres av tildelinger fra spillemidlene. Det har i denne stortingsperioden vært foretatt flere slike vekslinger, som har vært med å berede grunnlaget for forslaget til ny forskrift.

6 Forskrift om fordeling av Norsk Tippings overskudd til kulturformål

§ 1 *Formål*

Forskriften fastsetter rammer for fordeling av overskuddet fra Norsk Tippings pengespill til kulturformål, jf. pengespilloven § 12 første ledd nr. 5.

§ 2 *Hvem som fordeler midlene*

Kongen fordeler andelen av overskuddet i Norsk Tippings overskudd til kulturformål etter innstilling fra Kultur- og likestillingsdepartementet.

Kultur- og likestillingsdepartementet, eller den departementet gir fullmakt, fordeler midler innenfor rammen av de enkelte kulturformålene som fastsatt i § 3.

Kultur- og likestillingsdepartementet kan fastsette nærmere forskrifter om tildeling av tilskudd.

§ 3 *Hva det kan fordeles midler til*

Det kan fordeles midler til følgende kulturformål:

- a. kulturfrivillighet
- b. kulturtiltak for barn og unge, herunder Den kulturelle skolesekken og Frifondordningene
- c. kulturarenaer og utstyr
- d. andre kulturformål, hovedsakelig rettet mot barn og unge.

Spillemidler til kulturformål skal fordeles til ikke-fortjenestebaserte formål.

§ 4 *Kontroll, oppfølging og tilbakebetaling av tildelte midler*

Kultur- og likestillingsdepartementet, den departementet gir fullmakt, og revisor av spillemidlene kan kontrollere at tilskuddsmidlene til kulturformål benyttes i samsvar med forutsetningen for tildelingen.

Kultur- og likestillingsdepartementet, eller den departementet gir fullmakt, kan kreve tilbakebetaling av hele eller deler av midlene dersom midlene ikke er benyttet i samsvar med forutsetningene for tildelingen. Tilskudd som ikke er anmodet utbetalt innen to år etter tildeling, kan inndras.

§ 5 *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft xx.xx.xxxx.